

In het artikel over
FACT LVB in het
maartnummer 2018

Rectificatie

op de website (www.
ntzonline.nl) vindt u
de juiste tabel; met

van NTZ zijn op pagina 10 de plusjes en minne-
tjes in tabel 2 versprongen. In dit nummer en
excuus voor het ongemak.

CORRECTIE: deze tabel vervangt die van pag.10 in NTZ maart 2018

Tabel 2: Resultaten longitudinale analyses FACT-LVB

Uitkomstmaat	Coëfficiënt, toets	Significante vooruitgang (+) of achteruitgang (-)
<i>Opmaken en detenties</i>		
- Aantal opnamen (ongeacht setting)	B=-0.06; z=-3.36; p=0.001	+
- Duur opnamen (ongeacht setting)	B=-1.15; z= 2.18; p=0.005	+
- Aantal detenties	B=-0.02; z=-1.09; p=0.274	
- Duur detenties	B=-0.35; z=-0.57, p=0.570	
<i>Functioneren</i>		
- Sociaal en psychisch functioneren (HoNOS-LD)	B=-0.09; z=-2,78; p=0.006	+
- Algemeen functioneren (GAF)	B=0.03; z=0.76; p=0.446	
- Misbruik van middelen	B=0.22; z=3.48; p=0.001	-
- Afhankelijkheid van middelen	B=0.24, z=4.04; p=0.000	-
<i>(Gevaar voor) delinquentie en risicovol/gewelddadig gedrag</i>		
- Aantal contacten met politie /justitie excl.detentie	B=-0.03; z=2.11; p=0.034	+
- Risicofactoren voor delinquentie (DROS-V)	B=0.08, z=1.31, p=0.190	
- Klinisch eendoordeel / risicotaxatie (o.b.v. HKT-30 en DROS-V) zonder FACT	B=-0.45, z=-3.24, p=0.001	+
- Klinisch eendoordeel / risicotaxatie (o.b.v. HKT-30 en DROS-V) met FACT	B=-0.04; z=-3.17, p=0.002	+
<i>Sociale participatie / isolatie</i>		
- Werk en dagbesteding	B=0.29; z=3.95; p=0.000	+
- Dakloosheid	B=0.02; z=0.72; p=0.471	
- Financiële problemen	B=-0.03; z=-1.66; p=0.098	
- Huisvestingproblemen	B=-0.03, z=-2.13; p=0.033	+
- Maatschappelijke overlast	B=-0.02; z=-1.34, p=0.181	
<i>Clïënttevredenheid</i>		
	B=-0.01, z=-0.99; p=0.321	

Dr. Joanneke van der Nagel
winnaar Ds. Visscherprijs
2018

Op 22 maart 2018 vond in Den Bosch aansluitend op de NTZ-kennismiddag,

met lezingen door Xavier Moonen en Petri Embregts (zie elders in dit nummer), de uitreiking van de twaalfde Ds. Visscherprijs plaats.

De winnaar werd Dr. Joanneke van der Nagel met haar proefschrift **Is it just the tip of the iceberg?** Substance use and misuse in individuals with Intellectual Disability (SumID).

Dit voor de praktijk uitermate relevante proefschrift geeft voor het eerst een helder inzicht in het tot nu toe verborgen en nauwelijks onderkende probleem van verslaafdheid bij mensen met een vooral lichte verstandelijke beperking. Het proefschrift is van grote maatschappelijke waarde, omdat deze mensen extra kwetsbaar zijn voor beïnvloeding maar ook moeilijker benaderbaar zijn om het middelengebruik te stoppen of te minderen, met alle gevolgen van dien.

Het onderzoek maakt ons ook duidelijk hoe in de verslavingszorg de verstandelijke beperking vaak niet werd onderkend (en in de gehandicaptenzorg de verslaving niet wordt gezien), maar ook dat er helaas nog weinig samenwerking was tussen de zorg voor mensen met een beperking en de verslavingszorg. De jury is onder de indruk van het enthousiasme en de ambitie van de onderzoekster en van de brede impact van dit proefschrift. Voor de klinische praktijk heeft het proefschrift en de daarmee samenhangende aandacht geleid tot

nieuwe behandelinterventies, een handboek, opleidingsmodules en meer inter-

disciplinaire samenwerking. De inhoudelijke expertise wordt verder doorontwikkeld en verspreid vanuit het opgerichte Kenniscentrum LVB en verslaving. En last but not least, ook verder onderzoek naar o.a. voorspellende risicofactoren en middelengebruik bij mensen met een matige verstandelijke beperking is in ontwikkeling.

De twee andere genomineerden ontvingen beiden een tweede prijs. Dat waren: Dr. Gustaaf Bos voor zijn proefschrift **Antwoorden op andersheid**. *Over ontmoetingen tussen mensen met en zonder verstandelijke beperking in omgekeerde-integratiesettingen* en Dr. Noud Frielink voor zijn proefschrift **Motivation, well-being, and living with a mild intellectual disability**. *A Self-Determination Theory perspective*.

Het was een bijzonder geanimeerde bijeenkomst waarbij naast de drie genomineerden nog meerdere andere kandidaten aanwezig waren; een aantal daarvan heeft toegezegd in een van de komende NTZ-nummers een artikel over hun dissertatie-onderwerp te zullen publiceren. Zie voor verdere informatie over deze Ds. Visscherprijsuitreiking de website ntzonline.nl

Paradigmaverschuiving en reactie

In het december-nummer 2017 van NTZ schreef Ad van

Gennep ter gelegenheid van zijn 80^e verjaardag een afscheidartikel. De vader van het ‘burgerschapsparadigma’ vindt dit model mislukt. Dat is opmerkelijk, zeker nu met de ratificatie van het ‘VN-verdrag voor mensen met een beperking’ de overheid verplicht wordt meer werk te maken van dat burgerschap.

Het artikel ‘Paradigmaverschuiving’ start met de 3 dominante modellen uit de laatste 40 jaar. Van Gennep’s beschrijving van het ‘defectparadigma’ begrijp ik tevens als een (her)waardering van de categorisering; nooit weg geweest maar weer helemaal terug met de professionalisering sinds de jaren ’90. Uit het ontwikkelingsparadigma bleef mij de volgorde van leren, structuur en het reageren op omgeving(factoren) het sterkst bij. Het burgerschapsparadigma hierna ging uit van de mensenrechten; iedereen mocht op eigen termen mee doen.

Ik groeide op met Ad van Gennep, een ankerpunt in de beginjaren van de vermaatschappelijking. In de jaren ’90 werd dat wat minder. Mensen met een verstandelijke beperking organiseerden zich toen zelf via onafhankelijke belangenorganisaties als Onderling Sterk. Zelfbeschikking bleef wel nauw verweven met de kans op een plek in de maatschappij. Inmiddels staat de onafhankelijke belangenbehartiging onder druk al wordt ruim baan gegeven aan ervaringsdeskundigheid. Daarover later meer.

Van Gennep beschouwt het ‘burgerschapsparadigma’

als mislukt vanwege de manier waarop managers, bureaucraten en politici het in de praktijk hebben gebracht. Want de organisatiecultuur van de gehandicaptensector was, anders dan alle visies, nooit “onderwerp van heftige debatten, verwarring en zelfkritiek”. Naast weinig ‘trekkracht’ vanuit de maatschappij was er evenmin veel ‘pushkracht’ vanuit instellingen. Uiteindelijk zorgde dit, en dat is volgens mij ook een uitspraak van Ad, vooral tot het ‘verplaatsen van stenen’ en daarmee alleen fysieke integratie. Functionele laat staan sociale integratie bleven ver achter. Hetzelfde gebeurde met de zelfbeschikking van cliënten. Die werd via formele inspraak geïncorporeerd binnen het bestaande aanbod.

Het alternatieve model voor de toekomst is volgens van Gennep het, naar eigen zeggen, nog niet uitgekristalliseerde ‘intersectionaliteitsparadigma’. Ik begrijp dit complexe en deels wijsgerige macro-model als een poging om de grote hoeveelheid omgevingsfactoren in hun wisselwerking in kaart te brengen. Ik interpreteer het als een appèl ons rekenschap te geven van de invloed die sociale structuren en systemen blijven houden op het leven van mensen met een verstandelijke beperking. Van Gennep formuleert, via een ingewikkelde route en het onderscheid verticale- en horizontale ongelijkheid, een onderzoeksprogramma vanuit menselijke waardigheid en inclusie. Dat deed mij denken aan de indeling horizontale en verticale identiteit uit ‘Ver van de Boom’ van

Andrew Solomon, naast veel anders ook een pleidooi voor intrinsiek menselijke waardigheid en maatschappelijke diversiteit.

Inmiddels is de ratificatie van het VN-verdrag een feit en groeit de druk om de samenleving toegankelijk te maken voor mensen met een beperking. In dit proces spelen verwanten en groepsleiding een belangrijke rol. Dat dit oplossen blijft leren we van een aantal verdunningsprojecten waar begeleiding een 'sta in de weg' is voor integratie en Thomashuizen waar hetzelfde geldt voor de Eigen Regie. Het 'waardigheidsparadigma' (NTZ nr.1 - 2017) dat ook een alternatief wil zijn voor het burgerschapsparadigma is een ander voorbeeld. Een ongetwijfeld oprecht pleidooi voor meer menselijkheid en minder regels ziet de zorgomgeving, waarin begeleiding 'worstelt met ideeën over inclusie en participatie', over het hoofd.

Bij veel mensen met een beperking is er behoefte om van betekenis te zijn voor anderen. Actuele ontwikkelingen rond ervaringsdeskundigheid sluiten daar goed op aan. Dat vraagt van managers, bureaucraten, politici én onderzoekers inhoudelijke kennis en terughoudendheid, zodat die inbreng niet weer meteen onderdeel wordt van het hetzelfde bestaande aanbod.

Wederkerigheid ontstaat op een plek waar je van echte waarde bent voor anderen. Ad van Gennep heeft zijn leven lang gewerkt aan maatschappelijk perspectief voor mensen met een verstandelijke beperking. 'Paradigmaverschuiving' heb ik gelezen als die niet aflatende- en betrokken zoektocht naar dat perspectief. Daarvoor past dankbaarheid en respect.

Gerard Nass

Inzendingen voor Anton Došen Scriptieprijs 2019

Op 11 april 2019 wordt tijdens het tweejaarlijkse symposium van de Academische Werkplaats Leven

met een verstandelijke beperking van Tranzo (Tilburg University) voor de vijfde keer de Anton Došen Scriptieprijs uitgereikt.

De Anton Došen Scriptieprijs is door de Stichting Vrienden van Nieuw Spraeland ingesteld, in samenwerking met Tranzo (Tilburg University) en STEVIG, onderdeel van Dichterbij. De scriptieprijs bevordert on-

derzoek naar de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking en psychiatrische en/of ge-

dragsproblemen (begeleiding, behandeling en diagnostiek) en wordt uitgereikt aan de auteur van de meest vernieuwende masterscriptie. Iedereen die een scriptie op dit gebied heeft geschreven in het kader van een universitaire master aan een universiteit in Nederland of België in het academisch jaar 2016/2017 en 2017/2018 komt in aanmerking voor de scriptieprijs.

De Anton Došen Scriptieprijs (juryvoorzitter prof. dr. Petri Embregts) bestaat uit een geldbedrag van 5000 euro.

Aanmelden kan vanaf heden **tot 1 november**

2018. Meer achtergrondinformatie over de prijs, het reglement en waar de aanmelding aan moet voldoen om in aanmerking te komen voor de prijs is te vinden op: www.tilburguniversity.edu/nl/onderzoek/.../antondosen/

Inzendingen voor Jan van der Kruis Innovatieprijs 2019

Op 11 april 2019 wordt tijdens het tweejaarlijkse symposium van de

Academische Werkplaats Leven met een verstandelijke beperking van Tranzo (Tilburg University) voor de vierde keer de Jan van der Kruis Innovatieprijs uitgereikt.

In de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking is in toenemende mate aandacht voor de resultaten van wetenschappelijk onderzoek. De vertaalslag van nieuwe kennis en inzichten naar de dagelijkse praktijk en het leven van mensen met een verstandelijke beperking kan daarbij een uitdaging zijn. De Jan van der Kruis Innovatieprijs is ingesteld om mensen te motiveren deze brug te slaan tussen onder-

zoek en praktijk en daarmee de positie van mensen met een verstandelijke beperking en de kwaliteit

van hun leven te verbeteren. Projecten of initiatieven op dit gebied die zijn afgerond tussen november 2016 en november 2018 kunnen worden ingezonden.

De Jan van der Kruis Innovatieprijs bestaat uit een bedrag van 5000 euro. Initiatieven kunnen **tot 1 november 2018** digitaal aangemeld worden. Op de website van de Jan van der Kruis Innovatieprijs (www.tilburguniversity.edu/nl/...) staat achtergrondinformatie over de prijs, het reglement en waar het initiatief aan moet voldoen om in aanmerking te komen voor de innovatieprijs.